

Ewa Szary

"Entwicklungsroman" - poetyka historyczna- kategoria "roli", Hubert Orłowski, Wrocław 1970 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 13/38, 207

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ MACIEJEWSKI Marian: Poezja północy w "Marii" A. Malczewskiego. W: Literatura i metodologia. /Siódma i ósma/ Konferencja teoretycznoliteracka w Spale i Ustroniu. Red. Jan Trzynałowski. Wrocław 1970 s. 35-79.

Podsumowanie dotychczasowych badań nad liryczno-epickim ukształtowaniem "Marii" Malczewskiego, a nadto propozycje szeregu nowych rozstrzygnięć interpretacyjnych. Zmierzają one w trzech kierunkach: 1/ ku odczytaniu postawy światopoglądowej autora jako struktury wpisanej w poemat /"postawa rozpacz"/, a co za tym idzie - ku wskazaniu tych miejsc w tekście, w których wypowiedzi podmiotów mówiących, tracąc walor quasi-sądów, zyskują walor sądów sensu stricto; 2/ ku odczytaniu swoistości realizmu historycznego prezentowanego w poemacie Malczewskiego /jako modelu historyzmu romantycznego/; 3/ ku odczytaniu "Marii" jako poematu o dwóch pejzażach, dwóch kulturach, dwóch światach /za rozróżnieniem pani de Staël/: Północy i Południa - ta ostatnia przywołana jest na zasadzie opozycji, a nie konkurencji.

BP/38

E.Sz.

/I/ ORŁOWSKI Hubert: "Entwicklungsroman" - poetyka historyczna - kategoria "roli". W: Literatura i metodologia. /Siódma i ósma/ Konferencja Teoretycznoliteracka w Spale i Ustroniu. Red. Jan Trzynałowski. Wrocław 1970 s. 117-137.

Praca teoretycznoliteracka omawia tzw. niemiecką "powieść rozwojową" /Entwicklungsroman/, reprezentowaną, między innymi, przez dokonania: Goethego, Novalisa, Kellera, Ernsta, Manna i innych. Podstawowym zagadnieniem jest określenie poetyki tej powieści oraz jej świadomości gatunkowej w zmieniających się w historii układach kulturowych i społecznych /od Hegla i Diltheya do Lukácsa/. Kategoria "roli" w odniesieniu do powieści rozwojowej - przywołana przez autora - ma na celu oddanie procesu socjalizacji człowieka - bohatera tej powieści - nie "rozwijającego się", ale "zamieszanego" w bieg wydarzeń dziejowych.

BP/38

E.Sz.